

W POSZUKIWANIU ZWYKŁYCH PRZEDMIOTÓW

Zajęcia artystyczne dla uczniów szkoły podstawowej.
Materiał dla nauczycieli

Autor: Karolina Vyšata

CEL ZAJ

- wskazanie związków między sztuką współczesną a życiem codziennym
- pobudzenie wyobraźni oraz chęci poszukiwania ukrytych znaczeń zawartych we wskazanych dziełach sztuki
- zwrócenie uwagi na pryzmat sztuki współczesnej

PLAN ZAJ

- zwykły / niezwykły świat sztuki współczesnej
- ukryte znaczenia zwykłych przedmiotów
- zwykłe przedmioty opowiadające niezwykłe historie
- zmieni / wyci / doda – zmiana znaczenia
- w poszukiwaniu zwykłych przedmiotów
- wyobraź sobie zwykły świat
- przykładowe ćwiczenia plastyczne

WYKORZYSTANE POJĘCIA

muzeum; galeria; wystawa; mural/malowidło ścienne; pejzaż; wędzida; ukryte znaczenie; kompozycja; kolaż; abstrakcja.

GDZIE MIESZKA SZTUKA WSPÓŁCZESNA? ZWYKŁY / NIEZWYKŁY WIAT

Muzeum, galeria to niezwykły wiat sztuki.
Miejsca przeznaczone tylko dla niej i dla widzów, którzy przychodzą oglądać.
Czym różni się muzeum od galerii?
Na zdjęciu budynek Zachęty Narodowa Galeria Sztuki. Są tam prezentowane wystawy sztuki współczesnej, czyli takiej, która powstaje w czasach, w których żyjemy.
Czy byliście kiedyś na wystawie sztuki współczesnej?

Julita Wójcik, *Dokarmiaj niebieskie ptaki*, 2003
[nie zdradzaj tytułu pracy] To także jest Galeria Zachęta, a właściwie jej miniatura, czyli budynek w mniejszym rozmiarze. Zwróć uwagę na dach Galerii i na jej podstawę – jest ustawiona na długim patyku. Z czym wam się kojarzy?
[zdradzamy tytuł] Zastanówcie się kim/czym są tytułowe niebieskie ptaki.

Edward Dwurnik, *Zachęta*, z cyklu *Warszawa*, 1992

Co przedstawia ten obraz? Pejzaż miejski to **weduta**. Artysta przedstawił galerię sztuki i otaczający ją świat. Zwróć uwagę na sposób malowania. Całość wygląda jak **komiksowy plan miasta**, namalowany jest z góry, czyli z lotu ptaka. Postarajcie się opisać jak najwięcej szczegółów. Czy może na opowiedzieć historię, która rozgrywa się na tym obrazie?

UKRYTE ZNACZENIA ZWYKŁYCH PRZEDMIOTÓW

Sztuka współczesna może powstawać bardzo **blisko nas**.

Czasem przedstawia tak bliski nam, „zwykły” świat. Jednak kiedy przyjrzymy się bliżej dziełu sztuki i poznamy spojrzenie współczesnego artysty okazuje się, jak wiele niezwykłych rzeczy jest w tym zwykłym świecie.

Wilhelm Sasnal, *Warszawa-Kraków*, 2006

Co jest namalowane na tym obrazie? Opiszcie dokładnie ten **pejzaż**. Czy jest w nim coś niezwykłego?

Obraz przedstawia „zwykłą” scenę, która mogła się wydarzyć wszędzie, został jednak namalowany **na podstawie zdjęcia**, które artysta wykonał jadąc pociągami z Warszawy do Krakowa. Wiedząc to i znając tytuł pracy, można opowiedzieć o świecie o tym pejzażu - staje się on bardziej „niezwykły”. Mówimy wtedy o **ukrytym znaczeniu**.

Paweł Althamer, *Łódź i skafander astronauty*, 1991

Cięg dalszy poszukiwania ukrytych znaczeń zwykłych przedmiotów.

Praca Pawła Althamera to czarna zamknięta łódź przypominająca metalową skrzynię oraz skafander astronauty, bardzo podobny do kombinezonu narciarskiego.

Wyobraźcie sobie jak może czuć się astronauta w wielkiej, ciemnej, kosmicznej otchłani. Do czego mogą służyć te przedmioty tutaj na ziemi?

Ich ukrytym znaczeniem jest wskazanie, że na ziemi, blisko nas są osoby, które czują się jak samotni astronauty – opuszczeni i pozbawieni kontaktu ze „zwykłym” światem.

Jadwiga Sawicka, *Sukienka*, 2002

Jak to może być zwykłe ubranie zawieszona na wieszaku jest dziełem sztuki współczesnej? Gdzie jest właściwie ciel tego stroju? Kto mógł nosić tak sukienkę ?

Postarajcie się opowiedzieć historię tego ubrania – u siebie swojej wyobraźni!

A oto co mówi sama artystka:

„Ubrania są zamiast ludzi, są tym, co jest dostępnym z zewnątrz, są czymś po rednim pomiędzy ubraniami w nie osobami a kimś drugim, kto je ogląda. Są jak wypadki między tym, czym się jest, a kim się chce być .”

ZWYKŁE PRZEDMIOTY OPOWIADAJ NIEZWYKŁE HISTORIE

Władysław Pawlak, *Dziennik nr 1*, 1988

Poszukajcie zwykłych przedmiotów, przedstawionych na tym obrazie – wymieńcie ich jak najwięcej. Wszystkie są podzielone i umieszczone w małych ramkach. Każda ramka to dzieło z życia artysty – całość tworzy jego dziennik/pamiętnik. Czy możecie opowiedzieć historie przyglądając się tym przedmiotom?

Władysław Hasiór, *Droga do raju*

Co przedstawia ta praca? Jak jest wykonana? Zwróć uwagę na wystające ponad powierzchnię obrazu elementy. Artysta dokleił te **znalezione przedmioty**, włączył je do niezwykłego świata swojego obrazu i za ich pomoc opowiedział pewną historię – znajcie tytuł pracy, postarajcie się o jej opowiedzenie.

ZMIANA ZNACZENIA

Jan Jaromir Aleksion,
Transplantacje, 1969

Z czego wykonana jest ta praca?
To zwykłe wycinki z gazet, które artysta zebrał i połączył w jedną **kompozycję**.
Taki rodzaj dzieła sztuki to **kolaż**,
można go wykonać także z innych elementów, np.: tkaniny, fotografii, drobnych przedmiotów codziennego użytku.

Co oznacza słowo „transplantacja”?
Artysta aby wykonać tę pracę zamienił się w lekarza/chirurga i „przeszczepił” wycinki prasowe, stworzył nową formę – opiszcie ją i zastanówcie się z czym wam się kojarzy.

W POSZUKIWANIU ZWYKŁYCH PRZEDMIOTÓW

Pora na zabaw – poszukajcie i nazwijcie zwykłe przedmioty pojawiające się we wskazanych dziełach sztuki.

Zbigniew Dłubak, *Plansza dydaktyczna I*, 1948

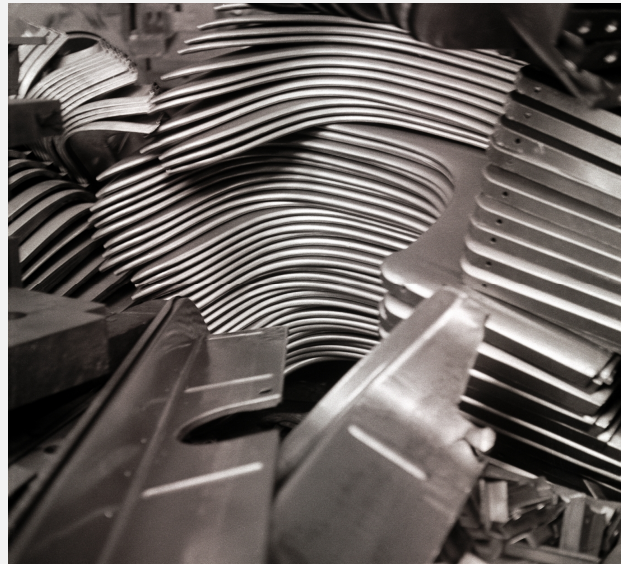
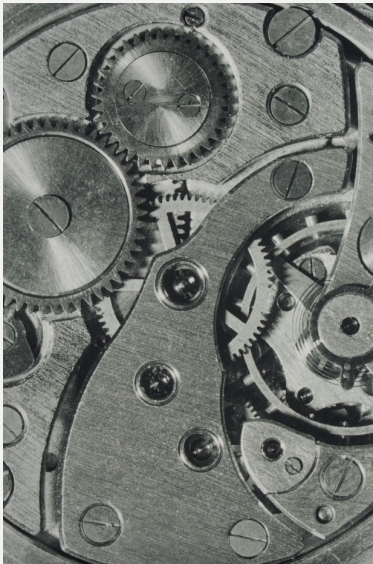
Eustachy Kossakowski, *Części metalowe*

Eustachy Kossakowski, *Dziób statku*, z cyklu *Przemysł polski*

Eustachy Kossakowski, *Karoseria samochodu*, z cyklu *Przemysł polski*

Eustachy Kossakowski, *Metalowe pręty*, z cyklu *Przemysł polski*

Eustachy Kossakowski, *Trzy słupy*, z cyklu *Przemysł polski*

WYOBRA SOBIE ZWYKŁY WIAT

Leonard Sempoli ski, *Czarna kula na białym papierze*

[nie zdradzaj c tytułu] Co to jest i czym może być ?

Opiszcie co przedstawia ta praca i **z czym może się nam kojarzy** ? Np.: czarna kula może zmieni się w meteoryt a biały papier może przypomina bezkresn pustyni .

Postarajcie się wymy li jak najwi cej nowych znacze dla tych zwykłych przedmiotów.

Urszula Brzozowska-Strzałecka,
Widok z okna, 1996-97

Opiszcie ten obraz.
Co jest na nim przedstawione?

Ta kompozycja nie przedstawia niczego konkretnego, żadnych przedmiotów, które możemy rozpoznać.

To jest **abstrakcja**.

Zwróćcie jednak uwagę na tytuł pracy:
„Widok z okna” – czy już coś dostrzegacie?
Co widać za tym oknem?
Ujęcie swojej wyobraźni.
Tylko od Was zależy co będzie przedstawiał ten obraz.

Przed wami kolejne **obrazy abstrakcyjne** – opiszcie co na nich widzicie.

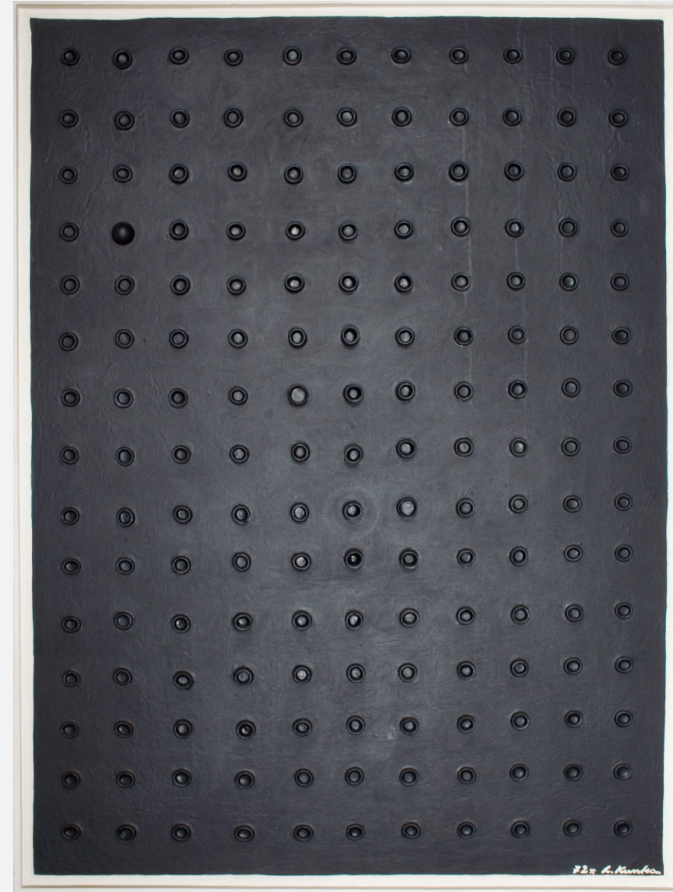
Wyobraźcie sobie jak najwięcej zwykłych przedmiotów.

Lech Kunca, *Układ XX / Configuration XX*, 1972

Tomasz Ciecierski, *Bez tytułu*, 1993

Tadeusz Dominik, *Bez tytułu (deszcz)*, 1985

Janusz Eysymont, *Dywanik do patrzenia z góry*, 1978

PRZYKŁADOWE WICZENIA PLASTYCZNE

- **Historia zwykłego przedmiotu.** Mini komiks, którego bohaterem jest przedmiot codziennego użytku, np. nożyczki, widelec, but.

- **Zwykły przedmiot w niezwykłym świecie.** Umieszczenie przygotowanych, wyciętych ilustracji przedstawiających zwykłe przedmioty w świecie (namalowanym), w którym normalnie się nie pojawiają, np. patelnia na czubku drzewa.

Stworzenie opowieści wyjaśniającej takie umieszczenie przedmiotu – w jaki sposób on się tam znalazł?

- **Kola z wycinków prasowych.** Stworzenie nowej formy oraz opowieści o jej nowym znaczeniu.

- **Zabawa z abstrakcją.** Przy użyciu geometrycznych kształtów z kolorowego papieru stworzenie „zwykłego przedmiotu”.

- Wykorzystany w prezentacji materiał pozwala na dowolne modyfikacje i zmiany w przebiegu jednej lub paru lekcji.
- Reprodukcje dzieł sztuki pochodzą z kolekcji Zachęty Narodowej Galerii Sztuki.
- Prezentacja inspirowana jest książką Zofii Dubowskiej-Grynberg „Zachęta do sztuki”, wyd. Zachęta, Muchomor, 2008

Tekst prezentacji udostępniony jest na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa 3.0. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Zachęty Narodowej Galerii Sztuki.

To oznacza, że można go kopiować, rozpowszechniać, odtwarzać i wykonywać utwory zależne pod warunkiem zachowania niniejszej informacji licencyjnej i wskazania Karoliny Vyšata, Zofii Dubowskiej-Grynberg oraz Zachęty Narodowej Galerii Sztuki jako właścicieli praw do tekstu.

Treść licencji jest dostępna na stronie: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/>

Fundacja
Orange